

גנוז יד / מורשת חיים הזז	
1.2	סימן
1:121	תיק

ברק רחוקה

למורשת
חיים הזז

כל הזכויות שמורות

[צירף החוקים]

בדורות הראשונים היחה תקופתנו משמשת חומר למיחוס והיה בן=גוריון

נקבע לדורות כדמות מיחולוגית. בדורנו אין מקום למיחוס ואין כוחנו יפה לדבר

אגדה. ואפילו לא כאבותינו שדרשו את רבותיהם כמין אגדה ומילאו את מציאותם

נסיים ונפלאות, חזון ושירה והרינו מקהילים קהילות ודורשים דרשות הרכה.

זו יד קצרה שלנו.

בן=גוריון קלט בשעחו מאווירו של הדור, מדיעה רכות ושונות, רישומים,

רגשות, זיקות ומשמעויות שניסרו ~~XXXXXXXXXXXX~~ בחללו של עולמנו, ובראש כולם

ובעיקר מחללה של הספרות העברית החדשה.

הוא בא לארץ ישראל. אותה שעה היחה שעת הכרעה בחיי העם היהודי.

הוא בא מתוך רומנטיקה של נעורים, הלכה לחזון ולמעשה. לא היחה זו אהבת

יד למורשת חיים הזז

מולדת כפשוטה, כדרך שאוהב אדם את ארצו שנולד בה וגדל בתוכה. היחה זו אהבה

למולדת ששאיפה עמה לגאולה, הכרח היסטורי, אם תמצי לומר ההיסטוריה עצמה,

היסטוריה ללא עם לעשות בחוכו, רצונה, רוחה של היסטוריה שהלכה ערטילאית.

ואין צורך לומר שלא היה באותה שעה בארץ-ישראל משטר חברתי ולא חיי חברה,

אלא יעודי חברה דחויים, סמויים ומופלגים. כל שכן לא מפלגה של פועלים,

אלא חנועה של פועלים, חנועה בסחמה, בני חבורה אינטליגנטים שווים כלב אחד

ובדעה אחת לבנות עולט מחוקן, אחוזים ודבוקים אלו עם אלו על-ידי נכר שהחנכרו

להם אחיהם, על-ידי חוסר עבודה, קדחת ורעב וביטחון בכוחם, בעתיד לבוא.

זו הייתה העלייה השנייה.

העלייה השנייה הייתה עניה בכמות ועשירה באיכות. היה בה א. ד. גורדון

שראה חקנה לעם בעבודה, יבנאלי הקפדן שהביא לאחינו כתימן אח בשורת הגאולה,

היה ברנר, יוסף אהרונוביץ, לביא קשה-העורף, ברל איש הרוח והספרות העברית.

מסויים מכולם בן-גוריון. משעה ראשונה עמד במהותו המיוחדת לו, בכל כבוד

ומלוא הכרעו. איש-מלחמה חקיף בדעחו, דבר ומנהיג, מדינאי ואיש ממשלה בכוח.

כל הזכויות שמורות

עודנו מהלך בחלם אחר המחרשה וכבר הייתה המדינה מנצנצת לו, לפני ולפנים מן

העגלה והפרדות מרחבת והולכת לפניו, ומבשילה ערכיה, מתכוונת לשעה שחעמוד

לה ומכינה עצמה לקפיצת הדרך. עוד בשנות השלושים, ארבעים שנה קודם לזה, אמר

לי ברל ז"ל: "כאן תהא מדינת ישראל". ולא אמר כן אלא מפיו של בן-גוריון

ובדיעה אחת עמו.

הדרך מסג'רה לשדה=בוקר ארוכה יותר מן הדרך שמספר התנ"ך לשדה=בוקר.

כולו הוא בתנ"ך, בתוכו וכו'. אילמלא שקדמו לו ראשוני הרעיון הציוני, משה

הס, פינסקר, הרצל, וויצמן, היה בן-גוריון נעשה אבי הציונות. מאליו היה

נעשה, ממה שקבוע בספר הספרים שהוא ספר הציונות הראשון. עכשיו שאין הוא

ראשון לתנועה הציונית ראשון הוא לתקומת המדינה. הוא קיים מה שראה בחזונו

בלכתו אחר המחרשה בסג'רה XXXXX שבגליל כמהלך על כמה היסטורית.

בן-גוריון דמות יחידה ומיוחדת שבאה ללמד על כלל ישראל: קשה=עורף,

לוחם, איש הרוח, בעל חזון מוסרי עליון, דמות מימים ראשונים, כוח ראשית,

פרימיטיבי. הפרימיטיב החנכ"י שבו לא נפגם על-ידי ידיעות שקנה ואלפי ספרים

כל הזכויות שמורות © לא אלו לא באו אלא לעשות חיזוק להסתכלות=עולם שלו שמקיפים אותו. אדרבה, כל אלו לא באו אלא לעשות חיזוק להסתכלות=עולם שלו

בחזון הנביאים שעדיין הוא אקטואלי, קיים ועומד שעה אחרונה כשעה ראשונה.

בן=גוריון הוא איש דיעות, או טוב מזה לומר: איש דיעה אחת. הוא רחוק

מעסקי הבריות וטירחותיהן, משטחים רבים בחיים הציבוריים. מכאן הפאחוס שלו,

מכאן אומץ=הלב וחוקף עמידתו על עם סגולה. זו לא מליצה בעלמא היא. זה הוכן

נפשו, עיקר עמלו בחייו וחן=חוסן של כל מה שפעל ועשה. מכאן גם עקיפין שעוקף

את החלמוד, אף=על=פי שאינו מכירו אינו רואה את המאור שבו, כמשה רבנו, להבדיל

שמע את רבי עקיבא דורש על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכה ולא היה יודע מה

הם אומרים. אבל יודע בן=גוריון שיש תלי תלים של הלכה, דרשות על חוקי התורה,

גזירות, תקנות, חומרות, סייגים שהם לצרכי הרבים לשעתם. יודע הוא שיש הלכות

תרומות ומעשרות ושאר צרכי כוהנים, הלכות טומאת המת, הלכות משכב ומושב, הלכות

מלווה וכו' ולווה, הלכות טוען ונטען, הלכות עירובין וכו' וכו'.

אם לסמן את ראייתו של בן=גוריון הכדל * שבין ספר תנ"ך לחלמוד אפשר

כל הזכויות שמורות

לומר: ספר תנ"ך זה שלהבת אש נישאת בסערה לשמים, והחלמוד - נר דלוק, התנ"ך

קולות וברקים, החלמוד - בח=קול מנהמת; התנ"ך * ספירה עליונה מופלאה ונשגבה,

החלמוד - משא=ומתן של חולין בצרכי השעה, התנ"ך * מהפכני, מחסן מלא חומר=נפץ,

התלמוד - שמרני, מסוייג ומכופחר.

עכשיו לא חנ"ך ולא תלמוד בלבד אלא עוד צורך בתרבות עברית מודרנית,

בתרבות עברית בעיקר. והאם יש מי שנתן דעה על=כך, שמחשב אח חשבונה,

שמכוונה ומשמרה מפני הסכנות, שדואג לביצורה. לשעבר היה ברל זכרונו לכרכה

שנטל עליו את המכשלה הזאת. הוא זה שאמר: "אל יחשוב אדם כמו שחושב עתה כל

נער ונערה שהספרות העברית אינה אלא משהו דל ועלוב ומשעמם, ועניין לחיים

ועושר יש רק בתרגום". והוא זה שאמר: שאלת יחסה של חנועה הפועלים ליוצר

העברי. היש בתנועת הפועלים חובה דאגה ליוצר העברי? אני אומר: כן. אילו ברל

עמנו כיום היו פנים אחרות למדינה, פנים אחרות לחינוך, למוסדות התרבות

ולבנייני=פאר רבים שנבנו והם עומדים ריקים מכל הוכן, ומוכנים להסתפק בילדי

נכריים. ושמה יחד עם כו=גוריון היה מעמיד בצד זה"ל שגאוות כל העם עליו עוד

"צבא תרבות לישראל", אותה שעה היו ממילא פנים אחרות לחיי הרוח ולדור.

אולם זה עניין ~~אחר~~ בפני עצמו ולא זו השעה להאריך בו.

ארץ-ישראל היא בשביל בן-גוריון ארץ התנ"ך ולא ארץ חז"ל. ארץ של

אברהם שאמר לו אלוהים: "קום התהלך בארץ לארכה ולרחכה כי לך אתננה", ארץ

של דוד המלך: "הולך תמים ופועל צדק ודובר אמת בלכבו", ארץ של ישעיהו

הנביא! "לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה". בכוח ספר התנ"ך

יכול היה להילחם לתקומת מדינת ישראל מה שלא יכול בשום פנים שבעולם להילחם

בכוחם של חז"ל.

עכשיו פרש בן-גוריון מן הממשלה, מן הכנסת ומן המפלגה והלך לנגב. יש גם בזה

משום רוח התנ"ך. הוא יושב לעצמו כמי שיושב על הר גבוה ורואה מה פעל העם.

העם זוכה לו בחג, מתברך בו וחולק לו כבוד מה שלא חלק לשום מנהיג

לפניו. ואינה כדורה, אם הגיע העם לבן-גוריון לכבוד הרב הזה או בן-גוריון

הגיע לעם לכבוד הרב הזה.

רחוקה הדרך מסג'רה עד שדה-בוקר.

כל הזכויות שמורות